

Daadkracht en ambitie, maar ook vertrouwen?

De vorige raadsperiode hebben college, raad en ambtenaren gewerkt aan het verbeteren aan de overzichtelijkheid en de leesbaarheid van de begroting. D66 heeft de indruk dat de aandacht hiervoor inmiddels is afgenomen. Eerder is wel eens gepleit voor een begroting in een oogopslag. Kunnen de inwoners van Almelo een dergelijk document nu verwachten?

Bij de begrotingsbehandeling van vorig jaar vroegen wij ons af: Is het gezien de nog steeds wankelende financiële positie verantwoord om douceurtjes uit te delen als het afschaffen van de hondenbelasting en een proef met het gratis parkeren? En: Het langjarig financieel perspectief is positief, maar hoe zeker is dat? Bij deze begroting bekruipt ons hetzelfde gevoel. Flinkere taakstellingen op WMO en jeugdzorg zijn ingeboekt maar hoe en of deze worden gehaald is onduidelijk. De taakstelling 'Systeeminnovatie publiek domein' uit 2015 (!) staat nog steeds open en het is tot op de dag van vandaag onduidelijk hoe die zal worden ingevuld. Toch is deze taakstelling in deze begroting weer opgenomen.

Ook in een ander opzicht is deze begroting een herhaling van vorig jaar. Veel vage termen zonder dat het echt concreet wordt. Wat moeten we ons voorstellen bij het actualiseren en herijken van de gemeentelijke brede visie op dienstverlening? Het lijkt daarmee op sommige punten opnieuw een soort blanco cheque van de gemeenteraad aan het college te zijn. De langverwachte programma's hebben wat D66 betreft minder opgeleverd dan wij er van hadden verwacht. Zaken als een nieuw of vernieuwd zwembad zijn slechts als PM-post voor na deze collegeperiode in deze begroting opgenomen.

D66 is teleurgesteld over het feit dat het college toezeggingen niet nakomt of amendementen en moties niet uitvoert. Het college zegt in brieven toe dat er nadere informatie naar de raad komt, die informatie komt vervolgens niet. In 2016 nam de raad een amendement aan over plattelandsontwikkeling. Daar werd 100.000 euro voor gereserveerd. Het geld blijkt voor een deel niet besteed en daarmee is het amendement van de raad deels niet uitgevoerd. Omdat college het budget niet gebruikt valt het vrij. Een merkwaardige redenering. Waarom is het budget dan niet gebruikt? De raad heeft inmiddels drie jaar geleden bij de begrotingsbehandeling een motie aangenomen over openbare toiletten: we wachten er nog steeds op. Een ander voorbeeld is de zogenaamde inclusieagenda. Na maart 2018 heeft de raad hierover geen enkele informatie meer ontvangen. Gaat het college de motie nog uitvoeren? D66 wil er nogmaals op wijzen dat het college het uitvoerend orgaan is dat door de gemeenteraad wordt gecontroleerd!

Bestuur en samenleving

Het uitvoeringsprogramma van het college heeft de titel Ambitie, daadkracht en vertrouwen. Maar ambitie en daadkracht leiden niet per definitie tot meer vertrouwen in het gemeentebestuur door de inwoners van Almelo. In het coalitieakkoord kondigen de coalitiepartijen daarom terecht aan samen

met inwoners en ondernemers aan plannen te willen werken, tegelijkertijd wilden deze partijen aan ondernemers opleggen dat zij meebetalen aan een pilot met gratis parkeren. Het bestuur kan niet voor ondernemers bepalen dat zij moeten meebetalen aan gratis parkeren. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat de proef met gratis parkeren er niet is gekomen. Dezelfde houding zien wij in meer dossiers, zoals Soweco, de discussie over de verkoop van de Kolkschool en de terugkeer van verkeer in de Grotestraat Noord. De nationale ombudsman zei vorige week in een interview met Trouw dat de overheid een machine is geworden. De overheid legt inwoners allerlei regels op. D66 wil graag duidelijkheid over de verantwoordelijkheden en afspraken!

D66 vindt dat er meer aandacht moet zijn voor (te) ingewikkeld taalgebruik door de gemeente. Landelijk is er inmiddels een taalbrigade opgericht die daarbij moet helpen. Ook in deze begroting komen we voor ons onbegrijpelijke zinnen tegen. D66 gaat ervan uit dat ook de door de gemeenschap betaalde ambtenaren zich dit ter harte nemen en gewoon Nederlands zullen gaan gebruiken in de stukken die naar de gemeenteraad komen.

Zorg

Met verbazing ziet D66 dat het college geen gebruik wil maken van de mogelijkheid om in het meerjarenperspectief rekening te houden met extra middelen van de Rijksoverheid en daarvoor een stelpost in de begroting op te nemen. Dat terwijl volgens Binnenlands Bestuur ongeveer 70% van de gemeenten dit wel in het meerjarenperspectief verwerkt. Het lijkt wel alsof het besparen op de zorguitgaven voor dit college een soort dogma is geworden. De gemeente heeft een zorgplicht en het zijn open eindregelingen!

Het hele programma Zorg lijkt uit te gaan van budgetten en aanbod van zorg. De inwoner en de hulpvraag lijkt volledig naar de achtergrond te zijn verdwenen. D66 maakt zich dan ook zorgen over sommige geformuleerde doelen in het programma Zorg. Het eerst genoemde doel is bijvoorbeeld 'Gebruiken inwoners minder maatwerkgorg'. De ingeboekte taakstellingen lijken dit effect verder te versterken. D66 is daarom geen voorstander van een maatregelenplan 3 voor het sociaal domein zoals het college dat als zoekrichting in de perspectiefnota benoemt.

Het college wil inzetten op preventie, maar lijkt nu juist te gaan korten op subsidies bij organisaties die inzetten op preventie, denk aan Humanitas. Bijzonder lijkt dat dat het college wil investeren in persoonlijke netwerkcoaches, terwijl bij Humanitas ook vrijwilligers zijn die eenzame mensen ondersteunen, bijvoorbeeld via Humanitas Tandem. Zijn we niet dingen dubbel aan het doen?

Participatiewet

Het gaat beter met Almelo, maar helaas niet met iedereen. Nog te veel mensen kunnen niet meedoen, bijvoorbeeld omdat ze niet de juiste opleiding hebben, of omdat ze het slachtoffer zijn van arbeidsdiscriminatie. Omdat in onze openbare ruimte nog te weinig rekening wordt gehouden met mensen met een beperking. Wat is er gebeurd met de door de raad gevraagde inclusie-agenda? Ook Almelo moet het Verdrag over de rechten van mensen met een handicap uitvoeren en zich daaraan houden. Waarom is de publieke tribune van deze raadszaal nog steeds niet toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking?

Het is goed dat het college meer mensen aan het werk wil helpen. Op dit moment worden mensen te weinig gestimuleerd om vanuit de bijstand aan het werk te gaan. D66 is niet tegen een verplichte tegenprestatie, maar alleen daarmee zijn we er niet. Onderwijs is een belangrijker middel. Ongeveer

1 op de 9 Nederlanders tussen de 16 en 65 jaar moeite met lezen en schrijven. In onze samenleving is het moeilijk om mee te doen zonder basiskennis van de Nederlandse taal. Van de mensen die moeite hebben met lezen en schrijven, is bijvoorbeeld de helft werkloos. Er is al beleid op het gebied van laaggeletterdheid, maar is het effectief genoeg? D66 wil daarnaast een werkbonus voor mensen met een uitkering, zodat het loont om aan het werk te gaan.

Niet iedereen kan aan het werk, wat doen we met de groep die achterblijft? Een visie daarop van het college daarop ontbreekt.

Net als bij andere dossiers heeft het college bij de discussie over Soweco wel daadkracht getoond, maar is het vergeten vroegtijdig met betrokkenen in gesprek te gaan en mensen mee te nemen in het proces. D66 kwalificeerde dat bij de perspectiefnota als de knuppel in het hoenderhok gooien. Het beëindigen van Soweco in de huidige vorm kan, maar het is wel de vraag wat er dan voor in de plaats komt. In het Iroko-rapport zien wij D66 hoopt en verwacht dat het college in de komende tijd met Soweco en andere partners werkt aan een duidelijke visie en een zorgvuldige aanpak. Dat is wat ons betreft een voorwaarde om in het volgende jaar een besluit te kunnen nemen over de toekomst van Soweco.

Onderwijs

Onderwijs is de belangrijkste aanjager van kansengelijkheid en persoonlijke ontwikkeling. We willen dat iedereen kansen krijgt voor zijn toekomst, ongeacht zijn afkomst. Onderwijs is bovendien essentieel voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden en mondige mensen en voor het bevorderen van verbinding en dialoog. Onderwijs kan daarmee ook een antwoord zijn op de groeiende tweedeling. Dat begint dicht bij huis, op de basisschool en op het voortgezet onderwijs. Daar wordt de basis gelegd.

D66 vindt het dan ook bijzonder jammer dat het college de subsidie voor het project Talenta wil stopzetten en dat daarmee een einde aan dit succesvolle project lijkt te komen. D66 vindt dat de subsidie in ieder geval dit schooljaar moet worden verleend, zodat de kinderen niet halverwege moeten stoppen.

Duurzaamheid en natuur

In het programma Duurzaamheid staat dat Almelo beter bestand moet zijn tegen wateroverlast en hittestress. Het college wil daarom meer groen aanleggen en minder verhard terrein in de openbare ruimte. Een van de maatregelen daarvoor zijn de tiny forests. D66 is blij met deze tiny forests, maar we zien tegelijkertijd dat ook regelmatig bomen worden gekapt. Dat leidt soms tot onrust of zelfs verontwaardiging in de buurt. Bomen kunnen heel beeldbepalend zijn. Verder pleit D66 nog steeds voor groene schoolpleinen.

Het wordt ook tijd voor een geactualiseerde watervisie. De gemeente kan die integraal met het waterschap vaststellen en daar vervolgens een uitvoeringsplan bij vaststellen. Bijvoorbeeld in de Bornsestraat is nu het riool vervangen, maar er komt geen gescheiden systeem, maar gewoon weer een ouderwets samengesteld systeem. Op deze manier blijven de oudere stadsdelen na rioolvervanging voor lange tijd niet klimaatbestendig.

Lokale lasten

De woonlasten in Almelo zijn relatief hoog in vergelijking met andere gemeenten, dat geldt zeker voor eenpersoonshuishoudens. De afgelopen jaren is de onroerendezaakbelasting bovendien regelmatig extra verhoogd. Toch stelt het college voor om de tarieven met 3,5% te verhogen. Het college hanteert daarbij een prijsindex van 2,6%. De in de meicirculaire opgenomen prijsindexen van het Centraal Planbureau (CPB) laten voor 2020 een gemiddelde prijsstijging zien van 1,9%! Prijsindex van 2,6% door verhoging van BTW is inflatie en hoger en de afgelopen jaren is OZB regelmatig extra verhoogd.

Subsidies

Bij de behandeling van de perspectiefnota heeft de raad een amendement aangenomen over door de gemeente verstrekte subsidies. Het college wil op subsidies in 2020 bijna 8 ton bezuinigen oplopend tot 2 miljoen euro. Blijkbaar heeft het college aan verschillende (of alle?) subsidiepartners gevraagd of zij mogelijke besparingen zien. Wat is daarbij de visie en hoe verhoudt zich dat tot de door de gemeenteraad aangenomen motie om meer te sturen op effecten bij de subsidieverlening. Hanteert het college toch de kaasschaafmethode? Dat kan toch niet de bedoeling zijn? D66 heeft bij de behandeling van de perspectiefnota al gepleit voor een zorgvuldige afweging. Door rücksichtslos subsidies in te trekken haal je alle initiatieven uit de gemeenschap! Veel subsidies gaan naar organisaties die worden gerund door vrijwilligers. Organisaties vragen om kritisch te zijn over de overhead en de effectiviteit van projecten, maar dan moet de gemeente zelf ook kritisch blijven over de eigen organisatie.

Gemeentelijke organisatie

D66 zal de voortgang en beoogde (cultuur-) veranderingen blijven monitoren op de toegevoegde waarde voor burgers, ondernemers en het bestuurlijk apparaat. Uitgangspunten zijn; transparante en bredere democratische beleidsvorming, betrokkenheid van de samenleving en breder gedragen besluiten dan alleen de minimale coalitiemeerderheid, de integrale benadering en effecten van voorgenomen veranderingen en het functioneren van het bestuurlijke apparaat in termen van toegankelijkheid, procesmatig beheer en bijvoorbeeld de kwalitatieve en kwantitatieve bezetting (vast, flex, inhuur) en kosten.

Een aantal jaren geleden pleitten verschillende raadsleden voor het inkrimpen van de gemeentelijke organisatie. Inmiddels zien we vooral een groeiende organisatie. Zowel de formatie als de bezetting is groter dan in 2015 en de externe inhuur is bijna even groot. De wijkteams zijn in de gemeentelijke organisatie opgenomen en stadstoezicht is als zelfstandige organisatie opgeheven. En waarschijnlijk wordt de organisatie in de toekomst weer groter. Het college stelt immers voor om de groenafdeling van Soweco samen te voegen met de gemeentelijke groenafdeling. En dan is er nog de Regio Twente, die zich op een aantal kerntaken gaat richten, waardoor sommige taken weer bij de gemeenten terecht komen.

Regionale samenwerking

De afgelopen jaren is de samenwerking binnen de Regio Twente niet altijd soepel verlopen, maar dat neemt de noodzaak voor die samenwerking niet weg. Het leven van de meeste Twentenaren speelt zich nu eenmaal grotendeels binnen Twente af. D66 is daarom voorstander van deelname aan de regiodeals en wij zien dan ook met tevredenheid dat het college voorstelt om hiervoor een bedrag te

reserveren, en dat het wellicht zelfs alsnog structureel aan de Agenda voor Twente bij wil dragen. Wel vragen wij ons af hoeveel invloed wij nog hebben op de concrete invulling van de projecten die worden gefinancierd uit de regiodeals. Tegelijkertijd is een zorg bij regionale samenwerking de transparantie en democratische legitimiteit van dergelijke regelingen. D66 is dan ook tevreden over de inspanningen van het college om de transparantie bij de samenwerking in de regio te verbeteren.